

עין משפט
גזירה

ד:

מאימתי פרק ראשון ברכות

מסורת הש"ס

אמרי חיי מיהו המלכות
המלכה הלכה וטור
והרי ארבעה סיון ליל ספק
ב. ו
יב מיהו פ"ד ס"ג הלכה ט
סנה סנה טי טור ארבע
סיון ליל וישיבה ארבע
סיון ליל ספק ג.
ג. ג. מיהו פ"ד ס"ג הלכה ט
(סנה ט) ס"ג טור ארבע
ארבע מיהו פ"ד ספק א.
ד. ד. מיהו פ"ד ס"ג הלכה ט
טושה ארבע סיון קט
ספק ג.
וה מיהו פ"ד ס"ג הלכה ט
סנה טי טי טושה
ארבע סיון ט ספק א. (ורב
לכסס פ"ד ס"ג טושה ט
פ"ד):
ז. ז. מיהו פ"ד ס"ג הלכה ג
טושה ארבע סיון ליל
ספק ח.

הגהות הב"ח
(ב) גמ' חור דוד וסמכה
נרות הקדש:

גליון הש"ס
בגמ' וכל הקובץ על
ד"ה. עיון כ"א ע"כ
ושי' ע"כ סנה ד ע"כ
ד"ה ע"כ וישיבה טס:
שם שאריא נט א"ה.
ע"כ ט ע"כ: שם סיון
דמיון רבג הסביוני.
מי סנה הכריח סיון
ל"ה: שם בגל י"ג ג.
הכריח למה ג"כ י"ג טור
הכריח סיון ע"כ א"ה
ל האומר תפלה ליה כל
יו"ט מנחה ל: שם סנה
שם בג' פ"ה: מי
סנה הכריח סיון ס"ג
ברכות פ"ה: א"ה
הד"ר והלכות: ע"כ סנה
כ"ג פ"ה טו"ט ד"ה סין:

מוסף רש"י
ס"ג. נדר וסמכותו ט. ט.
זוה"ג אבות פ"ג מ"ג. תפלה
עריבת רשות. מני סנה
נגד הקטר מלכסס ואמריס
עלן ממכסס ממין (שבת ט. ט.)

רבינו הנגאל
אמר ר' יהושע בן לוי
אנשי כ"ד. הא דאמר ר'
יהושע בן לוי אנשי כ"ד
אדם קריאה שמע בבית
הכנסת מצוה לקרוא על
סמך. ואינו קרא אל
שמע והיה אם שמעו אבל
לא פרשה ציצית.

רבי נסים גאון
ואביבית אימא לאמרי
מכאן דאמר
דחלה ערבת רשות. מי
הוא אסור דחלה ערבת
רשות ר' יהושע הוא אביא
סביר חלה השחר וזו (זו
אמר רב יהודה אמר שמואל
חלה ערבת רבן גמליאל
אמר חובה ר' יהושע אמר
רשות):

ואי כרבן גמליאל סבירא להו לימרו כרבן
גמליאל לעולם כרבן גמליאל סבירא להו
והא דקא אמרי עד חצות כדי להרחיק את
האדם מן העבירה כדתיא חכמים עשו סייג
לדבריהם "כדי שלא יהא אדם בא מן השרה
בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קימעה
ואשתה קימעה ואישן קימעה ואח"כ אקרא
ק"ש" ואתפלל והוטפתו שינה ונמצא ישן כל
הלילה אבל אדם בא מן השרה בערב נכנס
לבית הכנסת אם רגיל לקרות קורא ואם רגיל
לשנות שונה וקורא ק"ש ומתפלל ואוכל פתו
ומברך *^ט וכל העובר על דברי חכמים חייב
מיתה ומאי שנא בכל דוכתא דלא קתני חייב
מיתה ומאי שנא הכא דקתני חייב מיתה
איבעית אימא משום דאיבא אונס שינה
ואיבע"א לאפוקי ממואן דאמר *^ט תחלת ערבית
רשות קמ"ל דחובה: אמר מר קורא ק"ש
ומתפלל כמייע ליה לר' יוחנן *^ט דאמר ר' יוחנן
איזהו בן העולם הבא זה הסומך גאולה
לתפלה של ערבית רבי יהושע בן לוי אומר
תפלות באמצע תקנום במאי קא מפלגי *^ט אי

בעית אימא קרא איבע"א סברא איבע"א סברא דר' יוחנן סבר גאולה *^ט מאורתא
נמי הוי אלא גאולה מעלייתא לא הויא אלא עד צפרא ור' יהושע בן לוי סבר
כיון דלא הויא אלא מצפרא לא הויא גאולה מעלייתא ואב"א קרא ושניהם מקרא
אחד דרשו דכתיב 'בשכבך ובקומך ר' יוחנן סבר מקיש שכיבה לקימה מה
קימה ק"ש ואח"כ תפלה אף שכיבה נמי ק"ש ואח"כ תפלה ר' יהושע בן לוי סבר
מקיש שכיבה לקימה מה קימה ק"ש סמוך למשתו אף שכיבה נמי ק"ש סמוך
למשתו מתיב מר בריה דרבנא *^ט בערב מברך שתים לפניו ושתים לאחריה
ואי אמרת בעי לסמוך הא לא קא סמך גאולה לתפלה דהא בעי למימר השכיבנו
אמרי *^ט כיון דחקינו רבנן השכיבנו כגאולה אריכתא דמיא דאי לא תימא הכי
שחרית היכי כתיב סמוך והא *^ט אמר רבי יוחנן 'בתחלה אומר 'ה' שפתי תפתח
ולבסוף יהוא אומר 'יהיו לרצון אמרי פי אלא התם כיון דחקינו רבנן למימר 'ה'
שפתי תפתח כתפלה אריכתא דמיא הכא נמי כיון דחקינו רבנן למימר השכיבנו
כגאולה אריכתא דמיא: אמר רבי אלעזר "א"ר אבינא "כל האומר 'תהלה לדוד
בכל יום' שלש פעמים מוכתב לו שהוא בן העולם הבא מאי טעמא אילימא
משום דאתיא כאל"ף ב"ת נימא 'אשרי תמימי דרך דאתיא בתמימי *^ט אפינן אלא משום דאית ביה
נימא *^ט הלל הגדול דכתיב ביה 'נותן לחם לכל בשר אלא משום דאית ביה תרתי אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר
גו"ן באשרי *^ט מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל דכתיב 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל במערבא מתרצי
לה הכי נפלה ולא תוסיף לנפול עוד קום בתולת ישראל אמר רב נחמן בר יצחק אפילו הכי *^ט חזר דוד וסמכן ברוח
הקדש שנא' 'סומך ה' לכל הנופלים: א"ר אלעזר בר אבינא גדול מה שנאמר במיכאל יותר ממה שנאמר בגבריאל
דאילו במיכאל כתי' *^ט ויעף אלי אחד מן השרפים ואלו גבי גבריאל כתי' *^ט והאיש גבריאל אשר ראיתו בחזון בתחלה
מועף ביעף וגו' מאי משמע דהאי אחד מיכאל הוא אמר ר' יוחנן אתיא אחד אחד כתיב הכא ויעף אלי אחד מן
השרפים וכת' התם *^ט והנה מיכאל אחד (מ) השרים הראשונים בא לעורני תנא מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו
בארבע ומלאך המות בשמנה וכשעת המגפה באחת: א"ר יהושע בן לוי אע"פ שקרא אדם ק"ש בביתו *^ט 'מצוה
לקרותו על מטתו אמר רבי יוסי מאי קרא *^ט רגו ואל תחטאו אמרו כלבבכם על משכבכם ודומו סלה אמר רב נחמן

שלא פעמיס. כנגד שלש תפלות: דאיס
דיס סרפי. דלמי בל"ף צ"ת ויש בו
שנה הכנסת מוון ללל מי: אפילו סבי.
אף על פי שהספיק גו"ן מפני נפילה
שנה ולא אזה לרמזה חזר ורמזו
סמיכת הנפילה תקף לה: ויעף אלי.
בפרישה אחת ולא הכניע צינתיס:
מועף ניטף. שתי פריחות: כאסס.
בפרישה אחת: אמרו כלבבכם.
אמרו מה שכתוב על לנגן (דברים
*) על משכבכם. שנאמר בשכבך

ואם
אם

מכאן משמע שמעשה שהגיע זמן
קריאת שמע של לילה שאין לו לאכול סעודה עד שיקרא
ק"ש ותפלה ערבית: דאמר רבי יוחנן איזהו בן העולם הבא? ואלו
שאומרים יראו עיניו ופסוקים אחרים
וקינו להו רבנן ה"ל כגאולה אריכתא
דמיקו לומר זה שנתן ק"ש יתפלל
חזרו גם הוא ולא ילך מנהכ"י עד
שיגמור כל אחד תפלתו. וגם יס נאומס
פסוקים י"ח זוכרות כנגד י"ח ברכות
דשמנה עשרה ואגב שמקו לומר אומס
פסוקים חקנו לומר חתימה של יראו
עיניו והלכה כר' יוחנן דכתיב
מסייע ליה וכן פסק ה"ג. ואס כן יס
ליחר שלל לספר בין גאולה דערבית
לשמנה עשרה. ומיהו כסדר רב עמרם
פי מה שאנו אומרים קדיש בין גאולה
לתפלה ערבית לאשמעינן דלא צניען
מסמך גאולה דערבית לתפלה משום
דתפלה ערבית ענינים ולי נהירא
דלאס [ן] ר' יוחנן סבירא ליה תפלה
ערבית חובה דפלוגתא היא לדרכי ור'
יוחנן והלכה כר' יוחנן. ונכון להחמיר
ולזהיר מלספר ענינים ולי פתמא קיסי
הלכתא אהלכתא דקימא לן תפלה
ערבית רשות והכל פסקין כרבי יוחנן
לרין לומר דלפילו אי סוכר רבי יוחנן
כדי דלמר רשות היא מכל מקום
מחייב לסמוך. אס כן גס לוי נמי למסוך:
הא

ואי כרבן גמליאל סבירא להו לימרו כרבן
גמליאל לעולם כרבן גמליאל סבירא להו
והא דקא אמרי עד חצות כדי להרחיק את
האדם מן העבירה כדתיא חכמים עשו סייג
לדבריהם "כדי שלא יהא אדם בא מן השרה
בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קימעה
ואשתה קימעה ואישן קימעה ואח"כ אקרא
ק"ש" ואתפלל והוטפתו שינה ונמצא ישן כל
הלילה אבל אדם בא מן השרה בערב נכנס
לבית הכנסת אם רגיל לקרות קורא ואם רגיל
לשנות שונה וקורא ק"ש ומתפלל ואוכל פתו
ומברך *^ט וכל העובר על דברי חכמים חייב
מיתה ומאי שנא בכל דוכתא דלא קתני חייב
מיתה ומאי שנא הכא דקתני חייב מיתה
איבעית אימא משום דאיבא אונס שינה
ואיבע"א לאפוקי ממואן דאמר *^ט תחלת ערבית
רשות קמ"ל דחובה: אמר מר קורא ק"ש
ומתפלל כמייע ליה לר' יוחנן *^ט דאמר ר' יוחנן
איזהו בן העולם הבא זה הסומך גאולה
לתפלה של ערבית רבי יהושע בן לוי אומר
תפלות באמצע תקנום במאי קא מפלגי *^ט אי

בעית אימא קרא איבע"א סברא איבע"א סברא דר' יוחנן סבר גאולה *^ט מאורתא
נמי הוי אלא גאולה מעלייתא לא הויא אלא עד צפרא ור' יהושע בן לוי סבר
כיון דלא הויא אלא מצפרא לא הויא גאולה מעלייתא ואב"א קרא ושניהם מקרא
אחד דרשו דכתיב 'בשכבך ובקומך ר' יוחנן סבר מקיש שכיבה לקימה מה
קימה ק"ש ואח"כ תפלה אף שכיבה נמי ק"ש ואח"כ תפלה ר' יהושע בן לוי סבר
מקיש שכיבה לקימה מה קימה ק"ש סמוך למשתו אף שכיבה נמי ק"ש סמוך
למשתו מתיב מר בריה דרבנא *^ט בערב מברך שתים לפניו ושתים לאחריה
ואי אמרת בעי לסמוך הא לא קא סמך גאולה לתפלה דהא בעי למימר השכיבנו
אמרי *^ט כיון דחקינו רבנן השכיבנו כגאולה אריכתא דמיא דאי לא תימא הכי
שחרית היכי כתיב סמוך והא *^ט אמר רבי יוחנן 'בתחלה אומר 'ה' שפתי תפתח
ולבסוף יהוא אומר 'יהיו לרצון אמרי פי אלא התם כיון דחקינו רבנן למימר 'ה'
שפתי תפתח כתפלה אריכתא דמיא הכא נמי כיון דחקינו רבנן למימר השכיבנו
כגאולה אריכתא דמיא: אמר רבי אלעזר "א"ר אבינא "כל האומר 'תהלה לדוד
בכל יום' שלש פעמים מוכתב לו שהוא בן העולם הבא מאי טעמא אילימא
משום דאתיא כאל"ף ב"ת נימא 'אשרי תמימי דרך דאתיא בתמימי *^ט אפינן אלא משום דאית ביה
נימא *^ט הלל הגדול דכתיב ביה 'נותן לחם לכל בשר אלא משום דאית ביה תרתי אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר
גו"ן באשרי *^ט מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל דכתיב 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל במערבא מתרצי
לה הכי נפלה ולא תוסיף לנפול עוד קום בתולת ישראל אמר רב נחמן בר יצחק אפילו הכי *^ט חזר דוד וסמכן ברוח
הקדש שנא' 'סומך ה' לכל הנופלים: א"ר אלעזר בר אבינא גדול מה שנאמר במיכאל יותר ממה שנאמר בגבריאל
דאילו במיכאל כתי' *^ט ויעף אלי אחד מן השרפים ואלו גבי גבריאל כתי' *^ט והאיש גבריאל אשר ראיתו בחזון בתחלה
מועף ביעף וגו' מאי משמע דהאי אחד מיכאל הוא אמר ר' יוחנן אתיא אחד אחד כתיב הכא ויעף אלי אחד מן
השרפים וכת' התם *^ט והנה מיכאל אחד (מ) השרים הראשונים בא לעורני תנא מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו
בארבע ומלאך המות בשמנה וכשעת המגפה באחת: א"ר יהושע בן לוי אע"פ שקרא אדם ק"ש בביתו *^ט 'מצוה
לקרותו על מטתו אמר רבי יוסי מאי קרא *^ט רגו ואל תחטאו אמרו כלבבכם על משכבכם ודומו סלה אמר רב נחמן

ואם
אם

מכאן משמע שמעשה שהגיע זמן
קריאת שמע של לילה שאין לו לאכול סעודה עד שיקרא
ק"ש ותפלה ערבית: דאמר רבי יוחנן איזהו בן העולם הבא? ואלו
שאומרים יראו עיניו ופסוקים אחרים
וקינו להו רבנן ה"ל כגאולה אריכתא
דמיקו לומר זה שנתן ק"ש יתפלל
חזרו גם הוא ולא ילך מנהכ"י עד
שיגמור כל אחד תפלתו. וגם יס נאומס
פסוקים י"ח זוכרות כנגד י"ח ברכות
דשמנה עשרה ואגב שמקו לומר אומס
פסוקים חקנו לומר חתימה של יראו
עיניו והלכה כר' יוחנן דכתיב
מסייע ליה וכן פסק ה"ג. ואס כן יס
ליחר שלל לספר בין גאולה דערבית
לשמנה עשרה. ומיהו כסדר רב עמרם
פי מה שאנו אומרים קדיש בין גאולה
לתפלה ערבית לאשמעינן דלא צניען
מסמך גאולה דערבית לתפלה משום
דתפלה ערבית ענינים ולי נהירא
דלאס [ן] ר' יוחנן סבירא ליה תפלה
ערבית חובה דפלוגתא היא לדרכי ור'
יוחנן והלכה כר' יוחנן. ונכון להחמיר
ולזהיר מלספר ענינים ולי פתמא קיסי
הלכתא אהלכתא דקימא לן תפלה
ערבית רשות והכל פסקין כרבי יוחנן
לרין לומר דלפילו אי סוכר רבי יוחנן
כדי דלמר רשות היא מכל מקום
מחייב לסמוך. אס כן גס לוי נמי למסוך:
הא

ואי כרבן גמליאל סבירא להו לימרו כרבן
גמליאל לעולם כרבן גמליאל סבירא להו
והא דקא אמרי עד חצות כדי להרחיק את
האדם מן העבירה כדתיא חכמים עשו סייג
לדבריהם "כדי שלא יהא אדם בא מן השרה
בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קימעה
ואשתה קימעה ואישן קימעה ואח"כ אקרא
ק"ש" ואתפלל והוטפתו שינה ונמצא ישן כל
הלילה אבל אדם בא מן השרה בערב נכנס
לבית הכנסת אם רגיל לקרות קורא ואם רגיל
לשנות שונה וקורא ק"ש ומתפלל ואוכל פתו
ומברך *^ט וכל העובר על דברי חכמים חייב
מיתה ומאי שנא בכל דוכתא דלא קתני חייב
מיתה ומאי שנא הכא דקתני חייב מיתה
איבעית אימא משום דאיבא אונס שינה
ואיבע"א לאפוקי ממואן דאמר *^ט תחלת ערבית
רשות קמ"ל דחובה: אמר מר קורא ק"ש
ומתפלל כמייע ליה לר' יוחנן *^ט דאמר ר' יוחנן
איזהו בן העולם הבא זה הסומך גאולה
לתפלה של ערבית רבי יהושע בן לוי אומר
תפלות באמצע תקנום במאי קא מפלגי *^ט אי

בעית אימא קרא איבע"א סברא איבע"א סברא דר' יוחנן סבר גאולה *^ט מאורתא
נמי הוי אלא גאולה מעלייתא לא הויא אלא עד צפרא ור' יהושע בן לוי סבר
כיון דלא הויא אלא מצפרא לא הויא גאולה מעלייתא ואב"א קרא ושניהם מקרא
אחד דרשו דכתיב 'בשכבך ובקומך ר' יוחנן סבר מקיש שכיבה לקימה מה
קימה ק"ש ואח"כ תפלה אף שכיבה נמי ק"ש ואח"כ תפלה ר' יהושע בן לוי סבר
מקיש שכיבה לקימה מה קימה ק"ש סמוך למשתו אף שכיבה נמי ק"ש סמוך
למשתו מתיב מר בריה דרבנא *^ט בערב מברך שתים לפניו ושתים לאחריה
ואי אמרת בעי לסמוך הא לא קא סמך גאולה לתפלה דהא בעי למימר השכיבנו
אמרי *^ט כיון דחקינו רבנן השכיבנו כגאולה אריכתא דמיא דאי לא תימא הכי
שחרית היכי כתיב סמוך והא *^ט אמר רבי יוחנן 'בתחלה אומר 'ה' שפתי תפתח
ולבסוף יהוא אומר 'יהיו לרצון אמרי פי אלא התם כיון דחקינו רבנן למימר 'ה'
שפתי תפתח כתפלה אריכתא דמיא הכא נמי כיון דחקינו רבנן למימר השכיבנו
כגאולה אריכתא דמיא: אמר רבי אלעזר "א"ר אבינא "כל האומר 'תהלה לדוד
בכל יום' שלש פעמים מוכתב לו שהוא בן העולם הבא מאי טעמא אילימא
משום דאתיא כאל"ף ב"ת נימא 'אשרי תמימי דרך דאתיא בתמימי *^ט אפינן אלא משום דאית ביה
נימא *^ט הלל הגדול דכתיב ביה 'נותן לחם לכל בשר אלא משום דאית ביה תרתי אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר
גו"ן באשרי *^ט מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל דכתיב 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל במערבא מתרצי
לה הכי נפלה ולא תוסיף לנפול עוד קום בתולת ישראל אמר רב נחמן בר יצחק אפילו הכי *^ט חזר דוד וסמכן ברוח
הקדש שנא' 'סומך ה' לכל הנופלים: א"ר אלעזר בר אבינא גדול מה שנאמר במיכאל יותר ממה שנאמר בגבריאל
דאילו במיכאל כתי' *^ט ויעף אלי אחד מן השרפים ואלו גבי גבריאל כתי' *^ט והאיש גבריאל אשר ראיתו בחזון בתחלה
מועף ביעף וגו' מאי משמע דהאי אחד מיכאל הוא אמר ר' יוחנן אתיא אחד אחד כתיב הכא ויעף אלי אחד מן
השרפים וכת' התם *^ט והנה מיכאל אחד (מ) השרים הראשונים בא לעורני תנא מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו
בארבע ומלאך המות בשמנה וכשעת המגפה באחת: א"ר יהושע בן לוי אע"פ שקרא אדם ק"ש בביתו *^ט 'מצוה
לקרותו על מטתו אמר רבי יוסי מאי קרא *^ט רגו ואל תחטאו אמרו כלבבכם על משכבכם ודומו סלה אמר רב נחמן

ואם
אם

מכאן משמע שמעשה שהגיע זמן
קריאת שמע של לילה שאין לו לאכול סעודה עד שיקרא
ק"ש ותפלה ערבית: דאמר רבי יוחנן איזהו בן העולם הבא? ואלו
שאומרים יראו עיניו ופסוקים אחרים
וקינו להו רבנן ה"ל כגאולה אריכתא
דמיקו לומר זה שנתן ק"ש יתפלל
חזרו גם הוא ולא ילך מנהכ"י עד
שיגמור כל אחד תפלתו. וגם יס נאומס
פסוקים י"ח זוכרות כנגד י"ח ברכות
דשמנה עשרה ואגב שמקו לומר אומס
פסוקים חקנו לומר חתימה של יראו
עיניו והלכה כר' יוחנן דכתיב
מסייע ליה וכן פסק ה"ג. ואס כן יס
ליחר שלל לספר בין גאולה דערבית
לשמנה עשרה. ומיהו כסדר רב עמרם
פי מה שאנו אומרים קדיש בין גאולה
לתפלה ערבית לאשמעינן דלא צניען
מסמך גאולה דערבית לתפלה משום
דתפלה ערבית ענינים ולי נהירא
דלאס [ן] ר' יוחנן סבירא ליה תפלה
ערבית חובה דפלוגתא היא לדרכי ור'
יוחנן והלכה כר' יוחנן. ונכון להחמיר
ולזהיר מלספר ענינים ולי פתמא קיסי
הלכתא אהלכתא דקימא לן תפלה
ערבית רשות והכל פסקין כרבי יוחנן
לרין לומר דלפילו אי סוכר רבי יוחנן
כדי דלמר רשות היא מכל מקום
מחייב לסמוך. אס כן גס לוי נמי למסוך:
הא

ואי כרבן גמליאל סבירא להו לימרו כרבן
גמליאל לעולם כרבן גמליאל סבירא להו
והא דקא אמרי עד חצות כדי להרחיק את
האדם מן העבירה כדתיא חכמים עשו סייג
לדבריהם "כדי שלא יהא אדם בא מן השרה
בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קימעה
ואשתה קימעה ואישן קימעה ואח"כ אקרא
ק"ש" ואתפלל והוטפתו שינה ונמצא ישן כל
הלילה אבל אדם בא מן השרה בערב נכנס
לבית הכנסת אם רגיל לקרות קורא ואם רגיל
לשנות שונה וקורא ק"ש ומתפלל ואוכל פתו
ומברך *^ט וכל העובר על דברי חכמים חייב
מיתה ומאי שנא בכל דוכתא דלא קתני חייב
מיתה ומאי שנא הכא דקתני חייב מיתה
איבעית אימא משום דאיבא אונס שינה
ואיבע"א לאפוקי ממואן דאמר *^ט תחלת ערבית
רשות קמ"ל דחובה: אמר מר קורא ק"ש
ומתפלל כמייע ליה לר' יוחנן *^ט דאמר ר' יוחנן
איזהו בן העולם הבא זה הסומך גאולה
לתפלה של ערבית רבי יהושע בן לוי אומר
תפלות באמצע תקנום במאי קא מפלגי *^ט אי

בעית אימא קרא איבע"א סברא איבע"א סברא דר' יוחנן סבר גאולה *^ט מאורתא
נמי הוי אלא גאולה מעלייתא לא הויא אלא עד צפרא ור' יהושע בן לוי סבר
כיון דלא הויא אלא מצפרא לא הויא גאולה מעלייתא ואב"א קרא ושניהם מקרא
אחד דרשו דכתיב 'בשכבך ובקומך ר' יוחנן סבר מקיש שכיבה לקימה מה
קימה ק"ש ואח"כ תפלה אף שכיבה נמי ק"ש ואח"כ תפלה ר' יהושע בן לוי סבר
מקיש שכיבה לקימה מה קימה ק"ש סמוך למשתו אף שכיבה נמי ק"ש סמוך
למשתו מתיב מר בריה דרבנא *^ט בערב מברך שתים לפניו ושתים לאחריה
ואי אמרת בעי לסמוך הא לא קא סמך גאולה לתפלה דהא בעי למימר השכיבנו
אמרי *^ט כיון דחקינו רבנן השכיבנו כגאולה אריכתא דמיא דאי לא תימא הכי
שחרית היכי כתיב סמוך והא *^ט אמר רבי יוחנן 'בתחלה אומר 'ה' שפתי תפתח
ולבסוף יהוא אומר 'יהיו לרצון אמרי פי אלא התם כיון דחקינו רבנן למימר 'ה'
שפתי תפתח כתפלה אריכתא דמיא הכא נמי כיון דחקינו רבנן למימר השכיבנו
כגאולה אריכתא דמיא: אמר רבי אלעזר "א"ר אבינא "כל האומר 'תהלה לדוד
בכל יום' שלש פעמים מוכתב לו שהוא בן העולם הבא מאי טעמא אילימא
משום דאתיא כאל"ף ב"ת נימא 'אשרי תמימי דרך דאתיא בתמימי *^ט אפינן אלא משום דאית ביה
נימא *^ט הלל הגדול דכתיב ביה 'נותן לחם לכל בשר אלא משום דאית ביה תרתי אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר
גו"ן באשרי *^ט מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל דכתיב 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל במערבא מתרצי
לה הכי נפלה ולא תוסיף לנפול עוד קום בתולת ישראל אמר רב נחמן בר יצחק אפילו הכי *^ט חזר דוד וסמכן ברוח
הקדש שנא' 'סומך ה' לכל הנופלים: א"ר אלעזר בר אבינא גדול מה שנאמר במיכאל יותר ממה שנאמר בגבריאל
דאילו במיכאל כתי' *^ט ויעף אלי אחד מן השרפים ואלו גבי גבריאל כתי' *^ט והאיש גבריאל אשר ראיתו בחזון בתחלה
מועף ביעף וגו' מאי משמע דהאי אחד מיכאל הוא אמר ר' יוחנן אתיא אחד אחד כתיב הכא ויעף אלי אחד מן
השרפים וכת' התם *^ט והנה מיכאל אחד (מ) השרים הראשונים בא לעורני תנא מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו
בארבע ומלאך המות בשמנה וכשעת המגפה באחת: א"ר יהושע בן לוי אע"פ שקרא אדם ק"ש בביתו *^ט 'מצוה
לקרותו על מטתו אמר רבי יוסי מאי קרא *^ט רגו ואל תחטאו אמרו כלבבכם על משכבכם ודומו סלה אמר רב נחמן

ואם
אם